

חוק דירוג האשראי יחריף את הפערים בחברה

אשראי
זיו אור

בנוסף, האם מישהו סבור כי הנגישות לאשראי במדינת ישראל זקוקה לשרידה? רובנו מקבלים מסרונים ושיחות טלפון על בסיס שבועי מכל מיני מוקדי הלוואות ונחשפים לפרסום בתחום הזה כמעט מדי יום. למעשה, אנחנו יכולים לקחת הלוואה של עשרות אלפי שקלים בלחיצת כפתור מבלי שמישהו בדק את יכולת החזר כלל וכלל.

ומה יקרה ללקוחות שאינם בעלי אמצעים כלכליים גבוהים? כיום הם "אוספים" הלוואות מגופים שונים, מבלי שכל גוף יודע על יתר ההלוואות, כדי לעמוד בהוצאות משק הבית. תארו לכם מצב שבו הבנק מגלה שמישהו כהן מירושלים, שלוהה כבר כמה עשרות אלפי שקלים, נטל במקביל הלוואה מבנק נוסף או גוף אחר. הבנק יבין כי רמת הסיכון של מר כהן גבוהה בהרבה מכפי שחשב, ולכן יעלה את הריבית על ההלוואות העתידיות, אם בכלל יאפשר אותם. החוק החדש יעצים את הפערים הכלכליים ויהווה חותמת חוקית לאפליה הקיימת ממילא בין מקבלי האשראי.

סוגיה נוספת היא הגנת הפרטיות – זכות לגיטימית וחוקית. אלה שיבחרו שלא למסור מידע יפגעו במדרג האשראי שלהם והריביות שיקבלו יהיו גבוהות. החוק החדש מציב בפנינו בחירה לא פשוטה: להסכים לפגוע בפרטיות שלנו ו"להתפשט" לעיני נותני האשראי, או שעלות האשראי שלנו תהיה גבוהה יותר. נדמה כי המחוקק לא חשב די על הפגיעה האנושה בפרטיות האזרחים והעברת העוצמה שיש באותו מידע לידי אותם גופים, שכל מטרתם היא מסחרית גרידא.

החוק החדש מחטיא את מטרתו. בעוד העניים ימשיכו לשלם ריבית גבוהה על הלוואות, אם בכלל יזכו לקבל אותן, את הכסף הזה ייקחו הגופים הפיננסיים ויעניקו לעשירים עם הדירוג הגבוה בריבית נמוכה יחסית. הפתרון למצב הזה, כמו לרבים אחרים, הוא חינוך – כפי שכל אחד מאתנו יודע לרקלם את סיפורי התנ"ך ושירי משוררים, כך יש לכלול שיעורי כלכלה והתנה

המשמעות של חוק האשראי החדש היא שלכל תושב בישראל ייקבע דירוג אשראי, במקרה בל בארה"ב, ויוקם מאגר נתוני אשראי ארצי שבו ירוכזו נתונים חיוביים ושליליים, המוערי דים על יכולת פיננסית לעמוד בהתחייבויות כספיות. אם לא תצהירו אחרת, המידע יאסף אוטומטית מהמוסדות הפיננסיים שאתם עוברים עמם – בנקים, חברות אשראי ובתי השקעות – וישמר למשך עשר שנים. הדיי רוג יסתמך על התנהלותכם הכלכלית בשלוש השנים האחרונות, ולמעשה מהווה כלי חוקי שמאפשר בידי נותני אשראי במשק לקבל מידע מפורט על הלווים.

אף שהסיבות לחקיקת החוק מבורכות – הגברת התחרות בשוק ההלוואות, צמצום האפליה כמתן אשראי וכפועל יוצא הקטנת הפערים החברתיים והרחבת הנגישות לאשראי לקהל רחב בציבור – בפועל הוא יגרום למצב הפוך. מאגר נתוני האשראי יאפשר לגופים הפיננסיים לדעת מה מצבם של הלווים ומטבע הדברים, הבנקים והגופים הפיננסיים יתחרו על בעלי היכולות הכלכליות הגבוהות, שכן רמת הסיכון שלהם נמוכה.

החוק החדש מחטיא את מטרתו. העניים ימשיכו לשלם ריבית גבוהה על הלוואות, והעשירים יזכו לריבית נמוכה.

אוכלוסייה חלשה עלולה להידחות על ידי נותני אשראי, ולהידחף להלוואות בריביות גבוהות בשוק האפור

לוח פיננסית בבתי הספר. מוטב כי המדינה תשקיע תקציבים בכך. זהו אחר המפתחות העיקריים לצמצום הפערים בין עשירים ועניים.

הנתונים במאגר החדש לא מספיקים כדי לבנות מודלים מהימנים לסיכונים אשראי

הכותב הוא עורך דין העוסק בתחום חדלות פירעון ובייצוג חייבים

ביטול המאגר הישן במשרד המשפטים והיעדר תקופת חפיפה בין המאגרים עלולה להוביל למחנק אשראי זמני ולעליית מחירי האשראי

במאגר החדש אין לנותני האשראי אפשרות לקבל התראות על הרעה במצבו הפיננסי של לקוח – אלא בהסכמתו מראש